

MAGYAR LAPOK

X.6 évfolyam, 120 (2680) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 május 27

Vihar előtti csend az amerikai politikai életben

Ujabb 2400 német ejtőernyős szállt le Kréta szigetén. — Papen látogatást tett a török külügyminiszternél

Ismét súlyos harcot vív a „Bismarck” csatacirkáló

Kairóból jelentik: (B. T.) Tegnap érkezett meg Wawel tábornokhoz Freiberg tábornoknak, a krétai angol haderő főparancsnokának jelentése, amelyben beszámol a Krétában folyó elkeseredett harcokról. A beszámoló szerint a németek újabb erőket vetettek harcba és az angol csapatok pokoli rohamnak vannak kitéve a német harcrepülőik részéről. Az egyik fenyegetett szakaszon mintegy 2500 újabb ejtőernyős szállt le. A szigetet védő angolok elsáncolták magukat. A zuhanóbombázók mindent a föld színével tesznek egyenlővé és támadásuknak semmi sem állhat ellent. Hat órán keresztül a bombavetők és zuhanóbombázók valósággal egymást váltogatták. Ami nem esett a zuhanóbombázók áldozatául, azt a gyújtóbombák pusztították el.

Stockholmi jelentés szerint az angoloknál a visszavonulás előjelei észlelhetők. A londoni Times is igen komolyan mondja a helyzetet. A lap szerint felvetődik a kérdés, hogy az angol haderő a rendelkezésre álló hónapok alatt, amíg megszállva tartotta Krétát, miért nem építette ki a repülő támaszpontokat és miért nem látta el ezeket a csapatokat kellő számú repülőgéppel.

Könnyű tankokat is vittek a németek Kréta szigetére

Zürichből jelentik: A krétai csata hetedik napján érkezett jelentések még mindig a harcok hevességének fokozásáról számolnak be. Vadászgépek fedezete alatt újabb csapatokat tettek partra. A nagy német támadásra sikerült behatolnia az ujjeländi és a görög csapatok állásába. Freiberg főparancsnok csapatokat küldött erre a szakaszra. Most elkeseredett csata folyik. Megerősítették, hogy a németeknek könnyű tankokat is sikerült a szigetre vinni. Ezek azonban még nem vettek részt a harcokban. Ugyilátszik a németek csak akkor kezdenek ezekkel akciót, ha megfelelő számú tankot gyűjtöttek össze. Angol jelentések számolnak azzal, hogy ha nem sikerül az ujjeländi csapatok ellentámadása, akkor a németeket nem lehet feltartóztatni abba, hogy a sziget középső részébe hatoljanak. Mindkét részről készülnek erre a döntő mérkőzésre. Az angolok nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy Egyiptomból csapatokat vigyenek át Krétára. György görög király a miniszterelnökkel és a miniszterekkel valószínűleg Kairóba megy. A hadügyminiszter, a légügyminiszter, a belügyminiszter és a munkaügyi miniszter Kréta szigetén maradt, hogy fenntartsa az összeköttetést a főhadiszállással.

Berlinből jelentik: (NTI) Német tengeralttjárók az elmúlt napok folyamán Nyugat-Afrika mentén több ellenséges karavánt megtámadtak, nagy sikerrel. Közlebbi részletek még nincsenek.

Newyorkból jelentik: (NST) A krétai harcokról érkező jelentések szerint hétfőn újabb erős német csapatkötések érkeztek Malemi repülőterére. A németek támadást indítottak a Cana-

tól nyugatra fekvő csapatok ellen és áttörték az ellenséges arcvonalat.

Damaszkuszban jelentik: (NTI) Beirut jelentés szerint az egyiptomi kormány ellenőrizteti az ottani japán küldöttség távbeszélő vonalait.

KÜSZÖBÖN ALL A DÖNTES AZ IRAKI HÁBORUBAN

Zürichből jelentik: Az iraki események a krétai harcok mellett is a vi-

lágcsajtó érdeklődésének homlokterében maradtak. A Neue Zürcher Zeitung küszöbönállónak jelzi a döntést az iraki harcokban, amelyek a Felső-Eufrates vidékén folynak. Bagdadban a lakosság meglincselte a török hálókocsi társaság egyik hálókocsisát, akit azzal vádoltak, hogy az angol repülőknél adott jelést.

MOSSULBA TETTE ÁT SZÉKHELYÉT AZ IRAKI KORMÁNY

Zürichből jelentik (Bud. Tud.): Kajlani miniszterelnök kormányával együtt Mossulba tette át székhelyét. A miniszterelnök családja, valamint a hadügyminiszter családja Ankarába érkezett. Abdu Illah, akit a britek visszavittek az általuk megszállt iraki területre, kormány megszervezésén fáradozik. A svájci lap levelezője jelenti továbbá, hogy a hadműveleteket akadályozta eddig az árvíz, amely lehetetlenné tette a páncélos osztagok és a tüzérség szállítását. Most ez az akadály megszűnt.

Berlinből jelentik: A Német TI. értesítése szerint hétfőn egy német felderítő csapat Sollumtól délkeletre 30 kilométer mélységbe hatolt be a brit vonalakba. A vállalkozás értékes felderítő eredményeket hozott.

Öt percig tartott a Bismarck és a Hood csatája

Berlinből jelentik: (NTI) A véderő főparancsnokság közli: A Bismarck csatájának hétfő este 21 óra óta ismét súlyos harcban áll az ellenséges erőkkel.

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma kedd reggeli számában a bostoni rádió közlésére hivatkozva így foglalta össze a krétai helyzetet:

London elismeri, hogy Malemi és Cania között szabályszerű harcok alakultak ki. Ugyanekkor harcok folynak a sziget más részein is, nevezetesen Rehtimnonnál és Heraclionnál is. Az angolok nehéz helyzetben vannak, mert a németeket nem sikerült kiverniük Malemi repülőteréről, ahol általában újabb megerősítéseket kapnak. Most már elismerik, hogy a németeknek sikerült könnyű tüzérséget és mészárgyukát partra tenni, Cunningham tengernagy közléséből kitűnik, hogy a közelkeleti arcvonalon levő angolok kénytelenek voltak visszavonulni Alexandriába.

Ilyen körülmények között a tenger-

ren a németek újabb csapatokat dobhatnak partra.

Ugyancsak a Popolo di Roma berlini tudósítója jelenti, hogy ottani körök kijelentése szerint a tengeri csata, amely a Hood sorsát megpecsételte, öt percig tartott. A lövedék áthatolt a páncélzaton. Megerősítették azt a hírt, hogy a Hood 1300 főnyi legénységéből alig néhány ember menekült meg.

A Popolo di Roma távolkeleti tudósítója szerint a japán tengerészeti miniszter, a csuzimai ütközet évfordulója alkalmából, a következő üzenetet intézte a haditengerészethez:

— A haditengerészet teljesen tisztában van az ország helyzetének súlyosságával. A haditengerészet éppen ezért őjjel-nappal dolgozik, hogy feladatának magaslatán állhasson.

Egy Reuter jelentés szerint a Hood elvesztéséről szóló hír annál inkább lesújtó, mert a cirkálónak olyan páncélzata volt, amely ellenállhatott minden 15-cedéknek. A legénység tagjai közül csak néhányan menekültek meg.

Örökkévalóság a magunk sorsában

Írta: Dr. Paál Árpád

Az egyházas felfogás jólismert és gyakran használt kifejezése ez: „sub specie aeternitatis”, az örökkévalóság szempontja alatt”. Ráutalás ez arra, hogy az egyház gondolatvilága nem a mai állapotokhoz rögződik, hanem bizonyos területekre korlátozódik, hanem idők és terek végtelenségében nézi az állapotokat, azok szerint értékeli a helyzeteket. A világi közönség úgy veszi, hogy ez az egyházas szemlélet csak igazán azokra a magasabbrendű dolgokra vonatkozhatik, melyek a hitélet fensőségesebb és nagytitkosatosságu légkörébe tartoznak, s melyek mint egy „szakkérdés” a hitéletnek. A hétköznapok közönséges életfolyamatára, a napról-napra való küzdelmekre nem vonatkoztatják az örökkévalóság szempontjait; ha ismerősök is az erről szóló egyházas kifejezéssel, mégis a napi gondok körétől távolállónak képzelik azt, s nem alkalmazhatónak a közönséges, egyszerű életben.

Nem idegenkedés ez attól a kifejezéstől, s az abban foglalt gondolatvilágtól, hanem inkább olyan tiszteletféle, mely a szent dolgokat nem akarja közforgalmu használatba venni. Szép ez a tiszteletadás, azonban mégis van benne valami olyan, ami távolmaradást jelent a világ igazi élettörvénye szerinti igazodástól. Ez a távolmaradás ugyan valóságokba akar kapaszkodni, azonban csak a valóságok kicsiny, elfutó részéhez tapad oda és így kimarad a nagy élettörvények megéréséből, azok sodrásának az észrevetéséből; tehát kimarad a nagysodrás igazi valóságából. Rá kell ocsudnunk, hogy bármily szép is a szent és magasfokú fogalmak iránti tiszteletadás, mégis terméketlenné válik, ha a gyakorlatba is bele nem görgetik a magasabbrendű gondolkodás tanulságait. Éppen azzal lesz a tiszteletadás még nagyobb, ha minden kis életnyűgünkben és gondunkban odafojlamodunk a magasabbrendűséghez, hogy még a kis dolgokban is megkeressük a nagy élet törvényeit.

Ha például az örökkévalóság szempontjából nézünk egy közönséges adásvételt, ami két ember szükségleteinek a kicserélése, — akkor nem üzetlet látnak benne, hanem belső parancsokat hállok az emberek egymásra utaltságáról. Meglátom azt is, hogy aki embertársa elől eldugdossa a szükségleti cikkeket, s magának felhalmozza egy jobb üzleti lehetőségre való készenlét érdekében, az nemcsak a más kárán gazdagodni akaró, hanem a nagy emberi összefüggések jóságának is a megzavarója. Az örökkévalóság szempontjából kártékony lény, aki tőle telhetőleg nem segítvén a pillanatnyi szükségben, viszont elősegítette azt, hogy a szükségek feltorlódjanak, s így később olyan életkörülmények álljanak elő,

melyek a közös életet megnehezítik. A mai nap uzsorása is bajba jut egyszer éppen a mai napi uzsorája miatt.

Az örökkévalóság szempontjából nem az egyetlen ember az érték, nem az a megmaradó és további életet biztosító erő, hanem az emberek közösségének az a jósága, mely az életkörülményeket mindenkire nézve elviselhetőbbé teszi. Így lesz az örökkévalóság szempontjából a közösségi eszme több és nagyobb jelentőségű, mint az egyéni jólét önző maga alá gyűjtése. Így lesz a jószívű szegény az emberiség ügyének nagyobb előmozdítója, mint a féltékeny gazdag. Jézus a maga földi életében ráirányította tanítványai figyelmét egy szegény asszonyra, aki két fillérjét a templom perselyébe adakozta. „Bizony mondom — mondotta a Mester — több volt ez a két fillér, mint a gazdagok aránya, mert ez a szegény asszony mindenét odaadta”. Azóta szinte kétevezred telt el, milliós adományok gyűltek össze sokszor és sokféle célra, bizonyosan nagy dicsérettel és külön megemlékezésekkel emelték ki egyes fejedelmi bőkezűségeket. Mégis ki tud ma már a bőkezű adományok összegéről? Azonban a szegény asszony két fillérnyi adományának a meghatározó emléke mindmáig megmaradt. Ez az emlékek-maradás jelzi, hogy akik mindenüket odaadják embertársaikért, azok a maguk nagy-nagy névtelenségében is az időkön és korokon átnyúló örökkévalóság részesei.

Névtelenség. — Milyen szilárd és évezredek talaja ez a világtörténelem minden valamirevaló alkotásának, s az egész emberiség fejlődésének. A névtelen munka, a névtelen hősiességek szakadatlan sora, ez az, ami tulajdonképpen fenntartója, folytatója, minden válságon keresztülélője a világ földi életének. Vannak — igaz — neves hősiességek is, de azokban is az örökkévalóság magva az, hogy névtelen milliókért való önfeláldozásnak az erénye van bennük. Mert az örökkévalóság lényege és jellemzője nem a hírnév, a dicsőség és a külső ragyogás, hanem az a belső életfolyamat, mely biztatásával, példájával, alkotó hatásaival túlhaladja egy-egy emberélet határait. Egy-egy küzdő családapa és családjánya a gyermekeikért élő egyszerű névtelen életével mindeusztig inkább tartozik ilyen szempont alá, mint az olyan hírság és kitüntetés, mely csak valaki mások rovására tud egyeseket párnapi emlegetésbe föllebáznai.

Igen, valahogy meg kell érezni, hogy örökkévaló értékek szempontjából mi lehet a számottevő. Van a közéletnek sok-sok kérdése, amiben az eligazodás csak úgy történhetik meg helyesen, ha az örökkévalóság szempontjai alá helyezük. Az igazságot se lehet napi muló érékek szerint megtalálni. Nem lehet igaz, ami csak mai ideiglenes érdekek javallása szerint mutatkozik helyesnek, de holnapi tartóssága már nem bizonyos.

Ott van például a nemzetiségi kérdés. Vannak olyan szempontok, melyek egyik népet féltik más népek versenyétől, s e féltékenység hatása alatt akar-nak más népekre vagy elijesztéssel.

**Úrája pontos lesz,
ha ékszert, órát
Gyengénél vesz**
Aranyat maqas napi áron veszek
Rákóczi-ut 19.

vagy hízéssel hatni. Eszre kell vennünk, hogy kicsinyes dolog ez a féltés. Az örökkévalóság szempontjaiból nézve, meg kell látnunk, hogy ami megmaradásra hivatott örökéletűség van magunkban vagy másokban, az is megmarad. Viszont ami hányaveti és külső erővel hivatkozó a nemzetiségi életben, abból emberiségi erőtlenség so-

hasem lehet, csak az anyanép rovására való erőfogyasztás. Keressük ki tehát magunkban az öserőt, s ne törődjünk mással. Ez lehet a nemzetiségi politika örökérvényű alapeszméje. Minden egyéb fogás, irányítás, vagy más népek megnyerésére törekvés csak ideiglenes hatályú lehet, sőt esetleg kicsinyes erőltetés, vagy éppen szükség-

telen hízélgés más néppel szemben. Meg kell találnunk magunk sorsában az örökkévalóságot. Annak az utján kell járunk. Máskülönb a tétováság miatt zavaros lesz az életünk, s az egymásra következő nemzedékek csak féltékenységet, vagy irigységet örökölhetnek, ami létfenntartó, örökkévaló erkölcsi erő sohase tud lenni.

Észak-Amerika népe nem hajlandó átvenni egy csődbejutott háborút

Tudósításunk folytatása az 1. oldalról

Washingtonból jelentik: Lapjelentések szerint a politikai életet a vihar előtti csend üli meg. A külügyminiszter a sajtóértekezleten Raeder nyilatkozatával kapcsolatban azt mondta, hogy Raeder szavai az Egyesült Államok elleni fenyegetést tartalmaznak. Ez azonban nem befolyásolja Washington terveit.

Washingtonból jelentik: (NTI) Több mint harminc szenátor és képviselő Wheeler szenátor elnöklésével ülést tartott. Az ülésen azt beszélték meg, miképpen kellene biztosítani, hogy Amerika hadbalépésének kérdésében a nép döntsön. Az ülés szónokai rámutattak arra, hogy a krétai támadás és Hood elpusztítása bizonyítja, mennyire céltalan lenne Amerika részvétele a háborúban. Északamerika népe nem

kíván átvenni egy csődbejutott háborút. Az ülés még nem hozott végleges határozatot.

Zürichből jelentik: (B. T.) Roosevelt beszéde iránt világszerte óriási az érdeklődés. Az elnök magántitkára kijelentette, hogy a beszéd a legjelentősebb lesz ama beszédek között, amelyeket az elnök valaha is tartott. A

Neue Zürcher Zeitung szerint német körökben is feszült érdeklődéssel várják a beszédet. Ettől a beszédétől várják annak tisztázását, vajjon az Egyesült Államok elhatározta-e magát Anglia tevéleges megsegítésére, vagy pedig az az áramlat került felül, mely ki akar térni a tengelyhatalmakkal való kapcsolat kiélezése elől.

Javul a német-török viszony

Ankarából jelentik: (NTI) Papen német nagykövet kedden délelőtt látogatást tett a török külügyminiszternél.

Ankarából jelentik: (NST) Hétfőn töltötte be hetvenedik évét Demirhan tábornok akit ebből az alkalomból német részről tiszteletreméltóan időzöltek. Az ankarai német katonai

attasé felkereste a tábornokot és többszörösen Ebrahimsch tábornagy szorensekívánatait, majd a hadsereg főparancsnok megbízásából átnyújtotta neki a világháborus előzsiái német hadsereg főparancsnokának török egyenruhás képét.

A katonai attasé után Papen jelent meg a tábornoknál. Jókívánságait fejezte ki és hangoztatta azt a meggyőződését, hogy kilátás van a német-török barátság új alakban való újjaszületésére.

NEMETORSZÁGBAN NEM VÁRHATÓ VALSÁG A KÖZELELMÉZÉSBEN

Washingtonból jelentik (NTI). Mint a *New York Times* jelenti, az Egyesült Államok földművelésügyi minisztériuma jelentést tett közlé az európai élelmiszeri helyzetéről. A közlemény többek között felsorolja, hogy a meg nem szállt francia területeken, valamint Spanyolországban és Finnországban fontos élelmiszerekben van hiány. Európában helyenként a rossz táplálkozás jelei mutatkoznak. Németország élelmiszeri helyzete mindamellett jobb, min a világháborúban. Németországban nem várható válság a közlelmiszerben. A háború alig befolyásolja a német élelmiszertermelést. A német nép, különösen a katonák, munkások és gyermekek ma jobban táplálkoznak, mint a világháború idején.

Londonból jelentik: Politikai körökben valószínűnek tartják, hogy az angol kormány elhalasztja az általános védkötelezettség bevezetését Északírországra vonatkozóan, mert annak nagy ellenzéke támadt.

AZ ANGOL FLOTTA VALAMENNYI CIRKALÓJA MEGSEMISÜLT

Az *Esti Ujság* berlini jelentése szerint az egész világsajtó részletesen foglalkozik a Földközi-tenger keleti medencéjében lezajlott csatával. Megállapították, hogy az angol flotta elvesztette régi uralmát a Földközi-tenger keleti medencéjében. Az angol flotta mind a 12 cirkalóját megsemmisítették. Ezáltal a Földközi-tengeri angol flotta léteképtelenné vált. Alexandria, Haifa és Cyprus háromszögének kérdése is fölmerült az események nyomán.

Washingtonból jelentik (NTI): A hadfelszerelési minisztérium kedden közölte, hogy hajóúrhány fenyeget, ami az Egyesült Államok terveit hátráltatja.

Hogyan oldják meg a zsidókérdést Szlovákiában

Érdekes megfigyelni, hogy milyen hatást váltott ki Szlovákiában a szlovákság rendkívül körültekintő és körültekintően végrehajtott zsidótörvénye.

Már az elmúlt esztendőben a közhivatalokban azonnali hatállyal elbocsátották a zsidókat, majd mindenkinél pontosan be kellett jelentenie ingó és ingatlan vagyonát. Novemberben egy rendelet jelent meg, melynek értelmében minden zsidónak be kellett szolgáltatnia összes ékszereit. Ez a rendelet különösen érzékenyen érintette őket, mert pénzüket nagy kényeztetéssel jektették drágakövekbe és nemesfémekbe, lévén ez könnyen szállítható, illetve szívalható nemzetközi valuta. Az állami bank kényeztetésénél kellett az ékszereket leadni és csak a jegygyűrűiket tarthatták meg. Az ékszerekért cserébe egy ezüstgyűrűt kaptak, Slovenski Stat (Szlovák Állam) felirással.

Természetesen először nem szolgáltatották be ékszertárgyaikat, csak igen kis mértékben, azonban megiepetésszerűen hatalmas házkutatások következtek. Fiatal, Hlinka-gárdisták szálltak meg egy-egy utcát, minden zsidó házába behatoltak s a padlástól a pincéig minden felforgattak. Mondják, hogy még a párnákat is felválták és a benne lévő tollat szétszórták. Így persze rengeteg ékszeri szedtek össze a legfantasztikusabb rejtékhelyekről. Akinél ilyen elrejtett értéket találtak, azokat a fegyveres „hatósági közegek” nyomában letartóztatták és börtönbe vetették.

Előváltották az állásokból nemcsak a zsidókat, hanem azokat is, akiknek zsidó felesége, vagy rokon-

sága van. Azt a keresztényt pedig, aki zsidóval érintkezik, beszélget, vagy üzletet köt, „fehér zsidónak” nevezik és azt hirdetik, hogy ilyen a közmegevetés tárgya lesz. Sok érdekes és mulatságos eset is előfordult a zsidótörvény végrehajtása kapcsán, így például szálladt és mozi egy volt kovácsmester vezet, nagy konfekciósüzletek élére kőművesek, cipészek is kerültek. Gúnyolódnak is rajtuk a zsidók, de hiába.

Minden zsidó balkarján sárga karszalagot köteles viselni, melyre két pamutú „zsidó” szó van hímözve. Ugyanakkor a cigányok két karszalagot kaptak. Az április 4-én megjelent rendelet értelmében minden zsidó saját maga köteles ezt a — miniegy tíz centiméter széles — karszalagot elkészíteni. Midőn a rendelet nyilvánosságra került, sok zsidó mosolygott rajta. Híre járt köztük, hogy 15—20 ezer koronáért megválthatják a szalag viselését. Ezért sokan — különösen a gazdag zsidók közül — április 4-én karszalag nélkül jelentek meg az utcán. A Hlinka-gárdisták és más hatósági közegek azonnal elfogták őket és a rendőrségre kísérték ahol nyomban megbírságotlák valamennyit és közölték velük, hogy amennyiben nem hordják a sárga karszalagot, börtönbe kerülnek.

Elrendelték azt is, hogy zsidó csak 60 éven felül keresztény eselédet tarthat. Azonnali hatállyal megvonták a zsidó ügyvédek, orvosok, mérnökök és más szabad szellemi pályán működő zsidók működési engedélyét. A kikeresztelkedett zsidót egyszerűen és minden további nélkül zsidónak tekintik.

A hadigondozottak gondjai és az újságolvasó közönség

Írta: Dr Bérczi Endre

I.
Elbukásunk óta vágyott és várt fel-
szabadulásunk váratlanul érkezett. Az
erdélyi kisebbségi magyarság súlyos
életgondjai között, nem figyelhette a
határon túl élő magyarság fejlődését.
Az új magyar szellemi áramlatok, a
magyar napi és nagypolitika, a hábo-
ru utáni gazdasági és jogi fejlődés
nemcsak a nagy népi tömegek, de a
magasabb iskolát végzett magyarság
előtt is ismeretlenek voltak. A régi
nemzedék a háboru előtti magyar éle-
tet várta vissza a román uralom alatt
felőtt fiatalságunk pedig semmilyen
magyar életet nem ismert.

Nem eseda hát, hogy szédülő fejjel
és táékozatlanul állottunk sokáig az
új magyar élet iramában is, sok min-
dent rem tudtunk megérteni.

Ugyanígy nem ismerte a csonka or-
szág magyarsága a mi fejlődésünk ut-
ját. Kemény küzdelmeink szívóssá és
zárkózottá, munkát és munkást meg-
becsülővé edzetek minket. A társa-
dalmi válaszfalakat a közös balsors
ha le nem is építette, de megbontotta.
Az egymásrautaltság az összetartozás
érzését növelte és az érintkezési for-
mákat barátságosabbá és közvetlene-
bé tette. Mert ki voltunk zárva a köz-
hatalom gyakorlásából és így senki-
nek sem kellett közlünk megvédeni a
„hivatali tekintélyt”, amelyet oly fél-
ékenyen és károsan a nagymellűek és
kifejűek védenek. Nem értettünk
mindég mindenben egyet, de mindnyá-
jan egyik voltunk a hatósági rende-
tek és hatósági személyek iránti bi-
zalmatlanságban mert ezek számunk-
ra mérhetetlen szenvedések kiapadha-
tlan forrásai voltak. Ezt az érzést
levetkőztetni a felszabadulás után is
időbe került, a tömegek pedig teljesen
még most sem tudták levetni.

Mi viszonylag gazdasági jólétben
éltünk akkor a megnőtt Romániában,
amikor a csonka haza magyarsága a
legszörnyűbb nyomorúsággal küzdött
szinte egy évtizeden keresztül. Ez a
szörnyű küzdelem, mely sokáig magá-
tól és másoktól a legszükségesebbet is
megtadni kényszerítette, formálta
meg a minden önmagából merítő mai
Magyarországot. Ez alkotta az anya-
ország számunkra meglepő fejlődés
városait és utjait, ez teremtett egy re-
mek hadsereget a semmiből és sok
minden szépet, amit mi helyhez kötöt-
tek, csak részben vagy sehogysem is-
merünk. De megteremtette azt a hi-
deg, szükön mérő, hidegen mérlegelő
magyar típust is, akit az ideszorult
régi magyar nemzedék nem ismert.

A mi sorsunk viszont éppen abban
az utolsó 10 esztendőben bukott mély-
be, amikor a Csonkaország magyarsá-
ga lépérsről-lépésre felfelé haladt. A
mi 1920-unk 1940-ben volt

**és ezért anyagilag, koldus, lélekben
sebes és ezért betegesen érzékeny
magyar tömegek találkoztak a fel-
szabaduláskor az anyaország hi-
degfejű magyarjaival.**

Sok félreértést szült és sok keserű-
ségeket e kétféle irányú fejlődés, a kölcsö-
nös megismerés mellett jóakarattal és
idő kell hozzá, míg eltűnik az erdélyi,
a felvidéki, a bácskai szellem, hogy
helyet adjon az egységes Magyar Szel-
lemnek. Ez pedig izmos fejlődésképes
szülőtte kell hogy a azoknak az

érzéseknak, melyeket e külön irányú
szellemi fejlődések kitermeltje.

Ezekben a most termékenyen kavar-
gó ellenmondásokban, a helyes felis-
merésből függően áll vagy bukik a
rokkantak és hadiözvegyek ügyének
helyes fejlődése is Nagyváradon és Bi-
har megyében.

Az elméleti jogászok joggal vehetik
ellen, hogy a hadigondozottak ügye
országos ügy. Az egész országra szó-
ló törvény szabályozza azt, így nincs
kitéve a helyi viszonyok hatásainak.

Am közelépp itt is a kétféle irányú
fejlődés és a két felül került s csak
most vegyülő társadalmi rétegek köl-
csönös tájékozatlansága a másik viszo-
nyaiva! szemben. Meg aztán a törvény
a hadirokkantak ügyét jórészt a tár-
sadalomra bízta, ennek tehát ismernie
kell az ügyet, hogy helyesen tájékozód-
hassék.

Nagyváradon 400 elismert hadirok-
kant és 521 hadiözvegy van lajstrom-
ozva. Ügyeiket a hadigondozási elő-
adó tartja nyilván, aki kinevezett vá-
rosi hivatalnok. Erdekünket a hadi-
gondozottak országos nemzeti szövetsé-
gének nagyváradai csoportja képviseli.

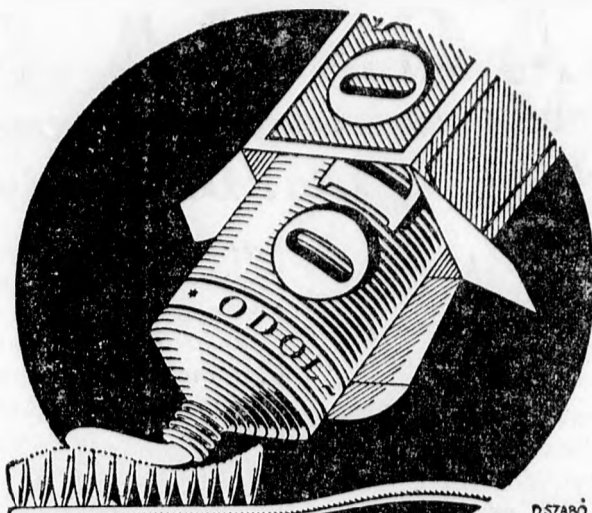
Erről az igazán kicsi számról azt
hinné ez ember, hogy a törvény vé-
delme és a társadalom jóindulata már
rezen biztosította számára a tisztessé-
ges mindennapi kenyeret.

Összevetőségi ülést tartott a nagyváradai Nemzeti Munkaközpont

Nagyvárad. Saját tud. A nagyvá-
radai Nemzeti Munkaközpontban tö-
mörült magyar munkások szakmai
szervezeti vezetőségi ülést tartottak
hétfőn, május 26-án. Az ülés napi-
rendi pontjai: 1. Titkári jelentés és az
új titkár megválasztása, tekintettel
arra, hogy Bodáts Gyula N.M.K. tit-
kárt az iparügyi miniszter ur öngy-
meltósága kinevezte munkakamarai
vezetőnek Nagyváradon. Azután a
„Szabadidő Szervezet”, valamint
több szakmai és gazdasági ügyek
tárgyalása volt napirenden. Az ülést
Szabó János váradai N.M.K. elnök, fel-
sőházi tag nyitotta meg. Üdvözölte
az összes szakmák képviselőit és
megjelent vezetőségeket, majd ismer-
tette a napirendet. Napirend után
Szabó János elnök első bejelentése a
titkár személyváltása volt. Meleg
szavakkal vett búcsút munkatársá-
tól, Bodáts Gyula titkártól, vázolta
azt a kilenc hónapos munkát, melyet
önzetlenül fejtett ki a Nemzeti Munka-
központban tömörült magyar munká-
kasságért. Beszédét meghatódott szava-
kkal zárta: Fáj, hogy meg kell vál-
nunk Bodáts bajtársától, de azzal a
tudattal tesszük, hogy ujonnan elfog-
lalt állásában folytatni fogja azt a
becsületes, önzetlen munkát, melyet
az NMK-ban megkezdett, fejezte be
szavait Szabó János.

Szabó János beszéde után a szak-
mák képviselői fejezték ki köszö-
nőiket és jókívánságaikat Bodáts Gyula
volt titkárnak elvégezett nagysike-
rű munkásságáért. Azon reményük-

Valójában ellenkezőképpen van. Nem
a jóindulat hiányzik, a tájékozatlanság
akadályoz. Most hogy befejezéshez kö-
zeledik a hadigondozottak szemé-
lyi adatainak összegyűjtése, melyet eddig
a folyamatosan lévő felülvizsgálatok
akadályozták, megérett a kérdés arra,
hogy a társadalom ez ügyben tiszta
képet lásson, hogy cselekedhessék.
(Második közlemény következik.)

Két ragyogó, egészséges
fogsor az Odol fogpép
használatának ered-
ménye. Használja napi
szájápolásához
az ODOL FOGPÉPET

ODOL

INNEN-ONNAN

Románia

A román közoktatásiügyi miniszter
a vasgárdista revíziós bizottságok ál-
tal annakidején végrehajtott elbocsá-
tó, előléptető, büntető és kinevező
intézkedést a főiskolai tanárok kará-
ban hatálytalanította. A lapok közlik
a közoktatásiügyi miniszter jelentését
a vasgárdista vizsgálóbizottságok
munkájáról. A jelentés azzal vádol-
ja a vasgárdistákat, hogy a revíziót
bizán szektárius vasgárdista alapon
hajtották végre. Számos tudományos
különöséget fosztottak meg katedra-
jától azért, mert a vasgárdisták po-
litikai tekintetben megbízhatatlanok-
nak tartották őket. A közoktatásiügyi
miniszter jelentése azonban elismeri,
hogy a román főiskolai tanári kar
megújítására szükség van, mert sok
tanár sem erkölcsi, sem tudományos-
térén nem áll hivatalának magasla-
tán. (TP)

Szovjetország

A szovjetországi tudományos akadé-
mia elnökségének legutóbbi ülésén
elhatározták, hogy Tolsztoj Leó jasz-
naja-poljanai kastélyát teljesen hely-
reállítják, úgy ahogy a nagy író éle-
tében volt.

Közel-Kelet

Az angol hírszolgálat pénteken
közvetítette a menekült jugoszláv ki-
rálynak a Középkeleten levő mene-
dekhelyén kibocsátott kiáltványát,
amelyben kijelenti, hogy ha az ellen-
ségnek sikerült is levernie Jugoszlá-
viát, nem sikerült és sohasem sike-
rülhet megtörnie a szerb-horvát-
szlovén nép székelylárda egységét. A
legnyhebb, amit erről mondani le-
het az, hogy idegenek Jugoszlávia el-
árulása után most egy tapasztalatlan
ifjú gyermeket használnak fel arra,
hogy szájába ilyen nyilatkozatot ad-
janak.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje
a Magyar Lapok-at.

BÁCSKA PANASZA

Irtta: Dr Géresy Léber János

BÁCSKAIK jártak nálam tegnap. Hivatalos ügyük volt itt Pesten. Elintézték annak rendje s módja szerint; utána felkerestek, — hogy panaszkodjanak.

— Tudod, öcsém, — kezdte az idősebbik magyar. — Kemény fából faragott bennünket, bácskaiakat az Isten. Harcot adunk nemzetségek óta. Ráccsal, eldölvél s ki tudja még kivel egyszerre. Mert mind fel akart jálni. Egynek se sikerült. Nőttünk az idővel és erősödöttünk. Utást kaptunk; ülést adtunk. Megváltunk és gyarapodtunk. A világháború se tepert le bennünket. Rükultunk, de keményedtünk. Szálfásodtunk. Közösségünk nem volt ugyan, mert ilyeneknek alakítására nem ért rá a háború előtti liberális politika, — de egyenként és egyenként tölgyek voltunk, akiket nem tudott sem derékbalörni, sem földtalajából kicsavarni a vihar. Az a 22 keserves esztendő, amely Isten büntetése folytán ránk szakadt. Hej pedig de sokan mentünk kereszttől... Csak az Isten tudja felmérni igazán, mekkorát szenvedtünk. És má, akik benn égtünk a pokolban. Ti nem, akik nem éltétek ezt kereszttől. Még te sem, pedig te sokat látod a kínjainkból és a vergődéseinkből...

Ehhalgatott Jó ideig maga elé nézett, mintha egyenként engedné át-szűrődni lelkén az elmúlt 22 év szenvedéseinek minden méregcseppjét; a megaláztatást és megköpösdötést, a vagyonek kobzást és kenyértelenséget; a bezárt iskolákat s az ehallgatott templomi szöszékeket; a gunyt és reménytelenséget; a némaságot s a börtönt... Aztán így folytatta:

— Mindez semmi sem volt ahhoz a szenvedéshez képest, amelybe most kezdünk belekóstolni.

MEGDERMEDTEM

a remületől. Mi jön ki ebből? Másfél hónap se telt el egészen Bácska felszabadítása óta s már is itt ül előttem egy öregedő, nem érzélgő; de becsületes és szókimondó bácskai magyar, aki azt mondja magáról s azt hozza úzeneként másoktól is, hogy szenved, hogy szenvednek... Jobban mint az-élt. Jobban, mint bármikor vihar-kavarta földi életükben.

— Ne érts félre, — nyugtatott meg öreg barátom, amikor szememben a remület lángját fölcsapódni láttam. — Nem a hatóságok, nem a katonaság ellen panaszkodom. Nincs ezekkel nálunk semmi, de semmi bajunk. Olyan jók, olyan emberségesek hozzánk, mint amilyen csak egy testvé-

rét megváltó testvér lehet. Megtesznek ezek mindent, csak hogy jól érezzük magunkat az újból visszakapott régi hazában. Félő gonddal tartanak tőlünk távol minden újabb megpróbáltatást. Azt szeretnék a legjobban, ha mi meg se éreznők az átmenetet s az ilyen fajta átmenetekkel természetesen együtt járó korlátozásokat, apró-cseprő nélkülözéseket.

— Hát akkor mi a bajotok? — tör ki belőlem kissé bosszusan, de felszabadultan a kérdés. — Mi bánt benneteket? Miért aggodalmaskodtok...? Miért szenvedtek...?

Az öreg magyar ráemelte szomorú tekintetét.

— Mert érezzük azt, előre érezzük azt, hogy megint a második, majd a harmadik, végül az utolsó sorba kerülünk.

Észrevette, hogy nem értem egészen: mit akar ezzel mondani. Maguarázni kezdte tehát.

— NÉZD ÖCSEM,

— neked különben nem kellene ezt bővebben magyaráznom, hogy volt eddig. Hiszen te láttad. Először volt a szerb. Azé volt minden. Utána volt a zsidó. Annak több jutott még, mint a szerbnek, mert pénze is volt. Sok pénz volt. S a pénzen nagy hatalmat vásárolt magának. Következett sorban a német. Annak se volt különösebb baja. Erős nép, összetartó nép volt. A hatalmasok nem tudták legázolni. Egy kicsit félték is tőle, azt hiszem. Nagyot kiáltott, ha a lábára léptek. Ez a kiáltás messzire elhallatszott s ezt a kiáltást messziről is jól meghallották... Mi voltunk a sorban az utolsók. Mi öslakók, mi magyarok. Minket nem becsült, minket nem szegített, minket nem védelmezett senki. Mi rajtuk sujtott legvéresebben végig az önkény ostroma. A hatalom rajtuk próbálta ki erejét. A zsidóság, akinek kezében régi világból való magyar verejtéken szerzett vagyon volt, tőlünk tagadta meg a segítséget elsősorban és a legkönyörtelebbit. Ez lett volna még a kisebbik baj. Nagybik büne ott kezdődött, hogy ahol csak tehetett: elárult bennünket. Ellenünk fordult. Gazdasági téren éppen úgy, mint kulturális vonatkozásban. Tüntetően magyarelleses vonásokat öltött magára. Így tetszelgett, így keltette magát a szerbek előtt. Nem mondok újságot, — te láttad, hogy a forradalom kitörésekor ők voltak a lehangosabbak: a zsidók. ők vonultak, ők ordítottak a menetek élén. ők szidták a paktumot. ők paroláztak a csetnikekkel. ők mutogattak ujjal a magyarokra: ezt fogjátok el, ezt vigyétek el...! ők pénzelték nyíltan és titokban a belgrádi puccsistákat, ők igyekeztek megakadályozni mindenáron a revíziót...!

— Hányszor, óh hányszor szorult ökölbe a kezünk, amikor ezt láttuk és hallottuk...! Hányszor, óh hányszor könyörgöttük le az Istentől földi megváltatásunkat: a felszabadulás szent óráját, amikor megfizethetünk nekik azért a sok galádságért, amit ellenünk elkövettek, azért a sok megaláztatásért és meggyaláztatásért, melyet magyarságunkban miattuk elszenvedtünk...!

— És most, amikor ütött végre a

boldog óra, amikor igazán, testben és lélekben szabadok lettünk, — amikor felvirradt ránk is a számonkérés napja — érezzük, hogy nem tudunk tenni ellenük semmit.

Megint elhallgatott a szomorú öreg magyar. Magába roskadt, mint a lángját-vesztett tüzrakás. Hosszú-hosszú percek múlva kezdte el ismét:

— TE AZT HISZED,

hogy ismered a zsidóságot. Nem ismered. Senki se ismeri őket igazán. Maguk a hatóságok, maga a katonaság sem. Ugy megváltoztak egyszeriben, hogy maguk se ismernének önmagukra, ha egy kicsit komolyan, lelkiismeretesen gondolnának előbbi múltjukra. A magyarok bevonuláskor megint ők voltak a lehangosabbak. Mig mi sirtunk az örömtől, ők kiabáltak. S az ő kiáltásuk hangja érkezett meg először Budapestre, nem a mi sírásunk. Az ő házaikon lengtek a legnagyobb magyar zászlók. Az ő ölük volt tele a leg több virággal. ők szavalták a legszebb magyar verseket. ők ölelték át a legszenvedélyesebben a drága, fáradt, mosolygós magyar katonákat, a mi fiainkat. ők terítették meg a legnagyobb asztalokat. ők hordták fel a legdrágább, legizesebb ételeket és italokat. Minden helyet elvettek tőlünk. Minden kilitást elzártak előlünk. Visszaszorultunk a második sorba. Sőt a harmadikba. Mert közben élkelődtek azok, akik addig is támogatták őket azok, akik addig is a hátuk mögött álltak... Akik addig se ismerték föl bennünk a magyarság ellenségeit, a magyar lélek kártevőit. Akik velük tudtak haladni most is... Készek elfelejtetni, készek megbocsátani minden bűnüket. Készek fedezni, takarni, bújtatni őket...!

— Hiába mordul fel bennünk a harag. Hiába csikorgatjuk fogunkat tehetetlen dühünkben. Ezek a közbe-ékelődött magyarok elszigetelnek bennünket. Befogják a szánkat. Csútt...

Rövidesen sor kerül a magyar tengeri közlekedés megoldására

Olasz lap cikke Fiume új szerepéről

Rómából ifjak: Az Informazione Economica Italiana érdekes cikkben foglalkozik Fiume új jelentőségével és rámutat arra, hogy az egykori jugoszláv állam felbomlása aktuálissá teszi Magyarországot tengeri közlekedésének megoldását is.

A zürichi Schweizerische Verkehrs- und Tarif-Zeitung már napokkal ezelőtt azt a hírt közölte, hogy Magyarország Fiumében saját hajózási részvénytársaságot szeretne létesíteni a magyar kivitel fejlesztésére. Fiuméből magyar lobogó alatt közlekedő hajók szállítanák Magyarországot exportcikkeiket külföldre. Ez az ötlet már nem egészen új, mivel pár évvel ezelőtt Fiumében féltucat magyar teherhajót szereltek fel.

Ez az első kísérlet azonban nem volt előnyös, mert abban az időben fuvar-díj-válság volt s a hajók csak igen alacsony bevétellel dolgoztak, aminek

következtében még a kiadások sem térültek meg. A magyar tőkével alapított hajózási vállalat feloszlott és a hajókat eladták. Ma a helyzet teljesen megváltozott s így Magyarország számára is elérkezett az idő, hogy saját tengeri közlekedését megoldja.

Földrajzi fekvésénél és hagyományainál fogva Fiume Magyarország természetes kikötője s ezért arra van hivatva, hogy a magyar tengerentúli kereskedelemnek és a magyar hajók felszerelésének alapjául szolgáljon.

A volt Jugoszlávia meggondolatlan hadbalépése és elkerülhetetlen területi revíziója most ismét felvetette Fiume kérdését. Fiume nemcsak Magyarországnak, hanem az új független Horvátországnak is természetes kikötője lehet. Az 1920-ban elszakított Baross-kikötőt most újra egyesítették Fiumével s Fiume ismét visszanyeri régi virágzását.

— Sajnálom őket, ezeket az elvetélt magyarokat, — fejezi be panaszát az öreg. — De gyűlölöm is őket egyben. Sajnálom, mert vakok. Vakok és nem látják azt, hogy a zsidóság megint csak színházat játszik. Port hint a szemünkbe. Aranyport. Örömport. Szeretlepport. Hogy ne lássuk meg igazi lényét. Hogy megittasuljunk a jóságától, lelkesedésétől, mindenre elszánt áldozatkészségétől és elfelejtsük mámorunkban azt az időt, azt a 22 esztendőt, amikor nem volt jó hozzánk, hanem rossz; amikor nem szeretett bennünket, hanem gyűlölt; amikor nem lelkesedett értünk, hanem megvetett.

— De gyűlölöm is egyben ezeket a megromlott magyarokat! Mert nem vakok és nem jóhiszeműek. Csak haszonlesők! Pénzt, jövedelmet, vagyont remélnek a zsidóbújtatásért. És kapnak is. Már kapnak. És még többet fognak kapni, ha nem jön gyorsan a harmadik zsidótörvény s nem csókol akasztófát minden akasztófára való zsidóbújtató részére.

— Gyűlölöm őket, mert elárulják már is az alig visszanyert hazát. Mert testünkre rakják azokat a vérszívó piócákat, akiket immáron évek óta igyekszik levakarni magáról a sok évtizedes vérvesszeségtől elgyengült magyarság... Mert belénk akarják oltani újból azt a miazmát, melynek mérgező hatása annyira hullajoltal rutinitotta el egykoron világszép magyar lelkiségünket.

— Gyűlölöm őket, ezeket a kufárléku magyarokat, mert egytől lencséért, a saját jólétükért, a nemzet örök értékeit: magát a nemzet életét bocsátják áruba...!

Anglia számára elveszett a Földközi-tenger

London megerősíti, hogy a németek áttörték a krétai angol vonalakat. — Súlyos találat ért egy angol repülőgépanyahajót és egy cirkálót. — Londoni ügynökök szitják Amerikában a háborús hangulatot

Amszterdamból jelentik: (NTI) Mint a londoni rádió jelenti, az ellenséges erők támadásokat hajtottak végre Kréta ellen. Az ellenség a légi bombázás után áttörte az angol állásokat.

Londonból jelentik: A Reuter iroda kairói jelentése szerint a középkeleti brit főhadiszállás közli, hogy Malemi környékén a légierők erőteljes fedezése alatt légiúton szállított német csapatok erős támadást intéztek a Canea felől nyugatra küzdő angol csapatok ellen. Az ellenség behatolt az itteni angol vonalakba. Az újjeländi csapatok heves ellentámadásba mentek át. A harcok tovább folynak.

SZAMÁRHATON MENEKULT A GÖRÖG KIRÁLY KRÉTÁBÓL

Rómából jelentik: (MTI) Az olasz sajtó közli György görög királynak a menekülését indokoló kiáltványát. Kairóból részletes jelentést közölnek, amely szerint György király az utolsó mértékeket szeméremmel, sapkával a fején tette meg.

Berlin. (NTI.) A véderőfőparancsnokság közli: Légierők a Kréta körüli harcokban május 20-ika óta 7 ellenséges cirkálót, 2 léghárító cirkálót és 8 rombolót, valamint egy búvárnaszádöt és öt gyorsnaszádöt súlyosítottak el. Telitalálatokkal súlyosan megrongáltak egy csatahajót, valamint több cirkálót és rombolót. Olasz tengeri és légi egységek ugyanazon idő alatt 4 cirkálót súlyosítottak el és megrongáltak több hajóegységet.

Kréta-szigetén továbbra is sikeresen küzdenek csapataink és újabb erősítéseket kapnak. A német légierő vasárnap is hatékonyan beavatkozott a küzdelembe. Elpusztítottak két nagyobb ellenséges hajót és légi harcban lelőttek három angol harcirepülőgépet és három vadászgépet és három ellenséges gépet a földön semmisítették meg. Málta-szigetén a német vadászok elpusztítottak 4 földönálló vadászgépet. Hat másik gépet megrongáltak. Észak-Afrikában Tobruknál gyenge tűzérési tevékenység folyt. Anglia körüli tengerészen harci gépeink elpusztítottak két, összesen 2000 tonnányi teherhajót és megrongáltak két nagy kereskedelmi hajót. Német vadászok légi harcban 3 vadász- és 3 harci gépet lőttek le. Előrszázadaink 3, tengerészeti tűzérésünk két angol gépet lőtt le. Az ellenség nem repült be a Birodalom területe felé.

KEVESEN MENEKULHETEK MEG A HOOD CSATACIRKÁLÓRÓL

Berlinből jelentik: (NTI) Hétfőn a Földközi tengeren német zuhanó bombázók találatát ért egy brit repülőgépanyahajót és egy cirkálót.

Newyorkból jelentik: (NTI) A hétfő délutáni amerikai lapok hatalmas címkében közlik, hogy Kréta előtt a németek 25 angol hadihajót súlyosítottak el.

Stockholmból jelentik: (NTI.) A Hood elvesztésével kapcsolatban a London Times a következőket írja: A csatacirkáló megsemmisítése nagy

szerencsétlenség. Elvesztése nem tagadható részt ütött az angol csatahajók vonalaiban, amelyeket különösen Franciaország veresége után az egész világon körös-körül kell felállítani. Nem kevésbé sajnálatos a haditengerészet több mint 1300 leg-

jobb tisztjének és legénységének elvesztése sem. A tengernagyi hivatal már most figyelmeztet mindenkit, hogy a hajóról csak kevesen menekülhettek meg. A tengeri csata lefolyásáról semmi közelebbit nem közölnek.

Kudarcba fult az angolok tobruki kitérési kísérlete

Róma. (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 355. közleménye: Észak-Afrikában előrstevékenységet folytató csapataink Tobruk szakaszán géppuska és páncél elhárító ágyúkat zsákmányoltak. Olasz és német gépek támadták a Tobruk kikötőjében talált ellenséges hajókat és elsüllyesztettek összesen 11.000 tonna ürtartalmú hajóteret és egy cirkálót súlyosan megrongáltak. Gépeink ismét támadták Kréta katonai célpontjait. Kelet-Afrikában Galla Gidamo szakaszán az Omo-folyó balpartján csa-

pataink ellenállnak az ellenség támadásainak.

Rómából jelentik: (Stefani.) Az angolok igen nagy erőfeszítéseket tesznek a tobruki ostromlott erőd kiszabadítására. Erre mutat az is, hogy nyolcszáz páncélkocsit vetettek harcba. Támadásuk azonban véres kudarcba fulladt. A harcbevett kocsik egyrészenek kettős páncélzata volt. A Kréta szigetén harcoló német csapatok támadásait az ujonnan érkezett katonai erők támogatják.

Egyre feszültebb a helyzet Transzjordániában

Damaszkuszban jelentik: (NTI) Transzjordániában a helyzet egyre feszültebbé válik. Abdullah emir tartózkodási helye ismeretlen. Abdullah emir fia állítólag felkelést készít elő.

Teheránból jelentik: (NTI.) A legújabb iraki hadijelentés a következőket mondja: Nyugati arcvonal. Ramadinál csapataink sikeresen visszaverték az ellenséget. Iraki irreguláris nemzeti haderők Ramadi és Rutbah között megtámadták, az ellenséges állásokat. Déli arcvonal. Maakál mellett az ellenség a harcok során tizenöt halottat és sebesültet vesztett. Légi haderő. Sin el Debanah mellett repülőink géppuskatűz alá vették a veszteglő ellenséges gépeket. Két repülőgépet elpusztítottunk, többet megrongáltunk. Brit gépek Habbuiyah környékén csak jelentéktelen károkat okoztak.

Vichyből jelentik: (NTI) Szíriai hivatalos helyen célzatos áhírnék mondják azt az állítást, hogy egy francia repülőgépraj Palesztinába szállt és angol szolgálatba állott volna.

Damaszkuszban jelentik: (NTI.) A brit kormány felkérte a jeruzsálemi francia főkonzult, valamint a jaffai és haifai francia konzulokat, hogy négy napon belül hagyják el az országot.

Beirutból jelentik: (NTI) Damaszkuszban érkezett jelentések szerint a városban röplapokat osztogatnak, melyekben harcra szitják fel az arabokat.

Londonból jelentik: (Reuter) Londonban úgy tudják, hogy a szíriai angol főkonzul elhagyta Beirutot. Az angol konzulátus valamennyi tisztviselője 2-3 napon belül szintén elutazik.

Algecirásból jelentik: (Stefani) Egy repülőgépanyahajó és egy torpedóromboló súlyos sérülésekkel és igen sok sebesülttel befutott Gibraltárba. Egy sebesült tiszt kijelentette, hogy Anglia a Földközi Tengert elveszítettnek tekintheti.

Vichyből jelentik: (NTI) Gibraltárba két súlyosan sérült torpedónaszád futott be.

FESZULT A VISZONY IRORSZÁG ÉS ANGLIA KÖZÖTT

Stockholmból jelentik: (NTI) Az ir miniszterelnök hétfőn beszédet mondott az általános hadkötelezettségnek Északírországra tervezett bevezetéséről. Kijelentette, hogy mint a multban, most is tiltakozott a brit kormánytól az ellen, mert nem képzelhető el Írország ellen rosszabbindulatu támadás olyan kísérletnél, mely arra akarna kényszeríteni az ir népet, hogy olyan országért harcoljon, amelyhez nem kíván tartozni. Ha a brit kormány — ugymond — nem hagy fel ezzel a tervvel, a két sziget között újra a korábbi, sajnálatos viszony alakul ki.

Amszterdamból jelentik: (NTI.) Egyik angol hírszolgálati iroda jelentése szerint az ausztráliai miniszterelnök, felhívást bocsátott ki a politikai pártok egységesítésére. Szükségünk van mindenki együttműködésére — mondja a felhívás — mert a következő hat hónapban csak saját magunkra számíthatunk.

Szükséges, hogy Ausztrália rendkívüli mértékben növelje haditermelését.

Ujabb korosztály mozgósítását rendelte el Roosevelt

Washingtonból jelentik: (NTI) Roosevelt elnök kiáltványában elrendelte egy újabb korosztály sorozását.

Newyorkból jelentik: (NTI.) Az elnök munkatársai lázasan dolgoznak Roosevelt beszédének előkészítésén. Az amerikai közvélemény háboruellenes érzelmei egyre erősödnek, az Angliát a tengeren ért csapások hatása alatt. Ezt a tengeri vereséget Amerikában figyelmeztetésnek tekintik. A magánosok és a békepárti közületek ezrével küldik a leveleket a Fehér Házhöz.

Három fontos háboruellenes szervezet figyelmezteti Rooseveltet a multban vállalt kötelezettségei betartására. Egy másik békepárt bejelentette, hogy rövidesen több ezer anya zárandokol el Washingtonba. Pénteken nagyszabású békepárti nagygyűlést rendeznek, több szervezet részvételével.

A londoni ügynökök utján a tengelyellenesek nagy erőfeszítéseket tesznek a békepárti hullám csillapítására. Wheeler szenátor tiltakozott a londoni ügynökök tevékenysége ellen. Arra kérte a kormányt, hogy utasítsák ki a brit nagykövetet és mindazokat a külföldieket, akik az Egyesült Államokat háboruha akarják sodorni.

Washingtonból jelentik: (NTI) Roosevelt titkára közölte, hogy a való tekintettel Roosevelttel beszéde módosításán dolgozik.

Nagyvárad legkellemesebb nyárihelyisége

Olcsó konyha „Mátyás” Legjobb borok

söröző és étterem Szilágyi Dezső utca 5

Minden szerda este Flekken és Vargabéles Délelőttönként villásreggeli sörözéssel.

Jazz és cigányzene Kozák Árpád vezetésével.

A Belvárosi mozgóban

Mária Ilona 1848

Bolváry G. pazar kiállítású filmje a magyar szabadságharc hősi küzdelmeiből. csak két napig.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1

ZANZIBARSzerdától:
az évad legizgalmasabb dzsungelfilmje és
Mexikó hiénái
Ken Maynard kiváló cowboy filmje.
Kedden utoljára: **Ma, tegnap, holnap.**APOLLO filmszínházban Szerdán bemutató
Jean Boyer ragyogó vigjátéka**Nagyvárosi lány**Hogyan lesz egy nagyvárosi pávából, falusi liba?
Csütörtök este 9 órakor díszelőadás:**ANDRAS**

A magyar filmgyártás legnagyobb alkotása.

**Az Actio Catholica
filmkritikája****KÉT SZERELMES ÓRA.** Két izgalmas óra története telve drámaisággal, ami a különös cím ellenére sem eshet erkölcsi szempontból kifogás alá.**HAVASI NAPSÜTES.** Jószándéku, de meg nem alapozott erkölcsi felfogású, egyes jeleneteiben eltévedő darab.**ÉDES ELLENFÉL.** Kedves filmoperett, amelyben a dolgozó nő és a család áll egymással szemben bántó élnélkül.**Hirdetmény**

Nagyvárad thj. város Közelmezei Hivatala felhívja az alant felsorolt fűszerkereskedőket és intézményeket, hogy 1941. május hó 28-án, szerdán a Közelmezei Hivatalnak a Kereskedelmi Csarnokban levő kirendeltségénél reggel 8—12 óráig jelentkezzenek az általuk igényelt vásárlási könyvek átvétele végett a könyvek árának előzetes lefizetése mellett: Koszta Tivadar gróf Tisza István ut, Szabó János gróf Tisza István ut, Kristóf Gábor Kolozsvári ut, Kokesz Antal Attila ut, Berényi István Bém utca, Zsenyei Pál Lakatos u. Korbucz József Sztaroveszky u. Csarkó Lajos Hitler Adolf u. Hargva Szövetkezet Mátyás király ut, Lukács Ödön gróf Tisza István ut, Tóth Gyula és Társa Rákóczi ut, Nyerges György Arany János u. Balogh Zoltán gróf Tisza István ut. Bordás István Szent János utca. Városi számvétség, városi Közüzemek, Erzsébet Árvaház, Elmegyógyintézet, m. kir. Törvényszék.

Rendelet a szükségóvóhelyek mérnöki munkadíjairól. Budapestről jelentik: (MTI) A Budapesti Közlöny keddi száma közli az iparügyi miniszternek a légtalmi szükségóvóhelyek létesítésével kapcsolatos fenntartott mérnöki munkák és mérnöki munkadíjak tárgyában kiadott rendeletét.

Megjelent a zöldpaprika a helipiacon

(Nagyvárad.) A hétfői hetipiac szenzációja a zöldpaprika, az ára azonban „borsos”. A többi ár megfelelő körülbelül a múlt hetinek, felhozatal is volt elegendő, különösen a zöldségfélékből. Emelkedik azonban a baromfiár, lassan elérhetetlen magasságokba ér.

Fontosabb árak a következők voltak: Zöld-paprika darabja 30—50 fillér, uborka darabja 70—100 fillér, zöldborsó kilója 2.50—3 P. zöld olasz borsó kilója 1.60—1.70 P. spárga kilója 1.10—1.60 P. spenót 40—60 fillér, bab fajta szerint kilója 78—90 fillér, tej 28—30 fillér, tejfel 1.—1.30 P, tehén túró 80—100 fillér, vaj 4—5.33 P, juh túró 2 P, hizott ponty 2.40 P, csuka kg. 1.60 P, kecsge, kárász 1.60 P, alma fajta szerint 1—2 P, narancs 1.70—1.80 P, szilva 2.60 P.

GAZDASÁGI ÉLET**Igy dolgozik a Baross Szövetség!****Szegeden: Leszoktatja a tanulóifjúságot a zsidó boltokról**

Szeged város iskolaszéke Tóth Imre dr. elnökletével csütörtökön tartotta ülését az iskolaszéki tagok nagy részvétele mellett.

Az indítványok során Tóth Imre dr. elnök felolvasta Iván Mihály főszervező, iskolaszéki tag indítványát, amelyben jelenti: tudomása van arról, hogy akad olyan iskolaigazgató, aki különféle tanszerek és iskolai felszerelési cikkek bevásárlására zsidó kereskedésekbe irányította a gondjaira bízott tanulóifjúságot. Miután fontos nevelésügyi kérdés, hogy a zsenge tanulóifjúságot ne csak az alapismeretekre tanítsák meg az iskolában, hanem szigorúan neveljék beléjük a keresztény és a magyar öntudatot is s már az iskolában tudomást szerezzenek arról a kötelességről, amellyel a keresztény iparos és kereskedő iránt tartoznak. Indítványozta, hogy az iskolaszék elnöksége figyelmeztesse az egyes iskolák igazgatóit: a jövőben tartózkodjanak az ilyen meggondolatlan lépésektől. Ha pedig akad olyan iskola igazgató, aki megfelelne arról a fontos nevelésügyi feladatról, annak nevét adják át a nagy nyilvánosságnak, hogy a szülők tisztában legyenek azzal, hogy milyen hiányokat kell a nevelés terén pótolniok. Az iskolaszék egyhangulag és lel-

kesedéssel magáévá tette az indítványt s kiegészítette azzal, hogy annak szövegét minden igazgatónak megküldi a jövőben való mihez tartás végett. Tóth Imre elnök felkérte a megjelent igazgatókat, hogy addig is, amíg az írásbeli határozatot kikészítik, közöljék annak tartalmát kartársaikkal.

Az igazgatók ezen tulmenően meg fogják kapni az összes szegedi keresztény iparosok és kereskedők névsorát, hogy tetszés szerint választhassák ki azt, akinél vásárolni vagy dolgoztatni akarnak.

Miskolcon: Megjelölik a keresztény üzleteket

A miskolci „Hármaszövetség” (Baross, Turul és NMK) elhatározta, hogy a Baross-kereskedők üzleteit feltűnő módon megjelöli. Erre a célra 18×25 cm. nagyságú kartonnyomatványokat adnak ki, amelyen a következő felírás van: „Keresztény magyar üzlet”. Ezt az üzletet pártfogásra ajánja a miskolci Baross, Turul és a Nemzeti Munkaközpont.

NAGYVÁRADON: Egyelőre minden marad a régi. Miért? Ennek sokféle oka van.

Elrendelték a cséplőgépek és a gabonarakartárak bejelentését

A gabonacséplés ellenőrzésének, valamint a gabona elhelyezésének biztosítására szükséges intézkedésekről a kormány rendeletet adott ki. A rendelet kimondja, hogy akinek birtokában gabona cséplésére alkalmas, vagy erre a célra alkalmassá tehető cséplőgép van, köteles azt 15 nap alatt bejelenteni, tekintet nélkül arra, hogy a cséplőgép állati vagy gépi erővel hajtott-e, továbbá, hogy a cséplőgépet sajáttermésű gabona cséplésére használják. A bejelentést a megfelelő bejelentőlapon a m. kir. Közelmezei Hivatalnál (Budapest, V., Nádor-utca 27) kell megtenni. Ez a rendelkezés a kereskedőnél, vagy a gyáraknál eladás céljára raktáron levő gépekre nem vonatkozik.

A rendelet kimondja, hogy kézi-erővel, vagy nyomtatással gabonát csépelni egyáltalán nem szabad. Indokolt esetben azonban ilyen cséplésre az illetékes főszolgabíró engedélyt adhat. A kévekötéshez és zsupszalmának szükséges rozstot a köz-

ségi előjárás engedélyével kézi-erővel is szabad csépelni. Az, aki gépi-erővel, vagy járgánnyal hajtott cséplőgéppel kíván gabonát csépelni a cséplés megkezdése előtt legalább egy héttel köteles a közlelmezési hivatalnál bejelenteni a cséplés megkezdésének valószínű napját, továbbá azt, hogy saját gabonáját csépelje-e, vagy bércséplést végez. Ha a bejelentett adatokban időközben változás áll be, ezt haladéktalanul be kell jelenteni. A cséplési eredményről cséplési könyvet kell vezetni.

A rendelet értelmében azokat a gabonatarólasra alkalmas raktárakat, amelyek 500 métermázsánál több gabona befogadására alkalmasak, a Közelmezei Hivatalnál 15 nap alatt be kell jelenteni. Nem esik bejelentési kötelezettség alá a mezőgazdasági üzemhez tartozó gabonarakartár, ha annak befogadóképessége 100 métermázsánál legalább 15 kataszteri hold szántóföld esik. A közlelmezési miniszter a csövesku-

korica elhelyezésére alkalmas helyiségekre bejelentési kötelezettséget állapít meg és ezeknek a helyiségeknek az igénybevételét is elrendelheti.

Laky Dezső közlelmezési miniszter a földbirtokok jövedelmének fokozását hangoztatta

Tiszaföldváról jelenti a MTI: Laky Dezső közlelmezési miniszter résztvett a MEP pártválasztmányi ülésén, ahol felszólalt. Kijelentette, hogy a földkérdés fokozatos megoldásánál az első szempont, hogy a földből ne csupán a magán, hanem a nemzetgazdaság szempontjából is kihozzuk azt a jövedelmet, amelyet korábban biztosított. A lehetőséghez képest fokozni kell ezt a jövedelmet.

A székelyföldi gabonaárakat függetlenítik a budapesti áráktól

Kolozsvárról jelenti a MTI: Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács foglalkozott a székelyföldi gabonatermelés fejlesztésének elősegítésével. A tanács indítványozta, hogy a székelyföldi gabonafajták árát függetlenítsék a budapesti áráktól.

Ipari vállalatok és a hadiipari hozzájárulás

Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács az erdélyi fatermelők egyesületének beadványa alapján legutóbbi ülésén foglalkozott azzal a ténnyel, hogy az egyes erdélyrészi faipari vállalatok még ma is fizetik a hadiipari üzemekre megállapított hozzájárulást, holott ezeknek a faipari üzemeknek hadiipari jellege már hónapokkal ezelőtt megszűnt. A Tanács — miután megállapította, hogy ez a jelenség a visszatért erdélyi részeken másféle ipari vállalatoknál is észlelhető, elhatározta, hogy az ügyre felhívja az illetékes minisztériumok figyelmét.

DRÁGUL A KENYÉR ÉS A LISZT ROMÁNIÁBAN. Bukarestből jelentik: A finom liszt árát kilogrammonként a malomban 50 leiben (185 fillér) állapították meg. Egy 700 grammos kenyér árát 10 leiben állapították meg.

HUSZ SZÁZALEKKAL EMELTÉR ZEMPLÉNBEN A MEZŐGAZDASÁGI MUNKABÉREKET. Zemplén vármegye munkabérmegállapító bizottsága Sátoraljaújhegyen a vármegyháza tanácstermében ülést tartott. A bizottság a megállapított viszonyokban bekövetkezett változásokra való tekintettel a mezőgazdasági munkabéreket újból szabályozta és a munkabérek felső határát átlagosan 20 százalékkal emelte fel.

Hirdessen a Magyar Lapokban

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILAGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30,
félévre 15, egy órára 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Telefon: 12-27.
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem
adunk vissza

**A SZENTATYA PÜNKÖSD NAPJÁN
„URBI ET ORBI” ÁLDÁST OSZT.** Rómából jelentik: (MTI) XII-ik Pius pápa vasárnap egy órakeresztények előtt elmondandó rádióbeszédében Urbi et Orbi áldást fog osztani.

Hóman Bálint kárpátaljai körúton. Ungvárról jelentik: (MTI) Hóman Bálint vallás és közoktatásügyi miniszter hétfőn Kozma Miklós kormányzó biztos társaságában, kárpátaljai körútra indult. Az Ung völgyén keresztül Volócra mentek. Délután Körösmezőt keresték fel. A lakosság mindenütt szeretettel fogadta.

**BARANYA VÁRMEGYE DISZ-
ÜLÉST TARTOTT.** Pécsről jelentik a MTI: Baranya vármegye törvényhatósági bizottsága hétfőn délután ünnepi közgyűlést tartott abból az alkalomból, hogy Baranya vármegye nem csonka többé.

Kultur-est a Munkás Otthonban. A Nemzeti Munkaközpont szabadidő-szervezete — mint már jelentettük — csütörtök este 8 órai kezdettel kultur-előadást rendez a Munkás Otthon dísztermében. A műsort a Himnusz vezeti be, majd vetített képek előadás következik, melynek keretében a magyar népviseletet mutatják be. Ezenkívül vetítésre kerülnek érdekes képek az állatvilágból, a budapesti állatkertben készült felvételek alapján. Dr. Simkó György főorvos „Egészségvédelem a szociális munkálatokban” címmel tart ezután érdekes és tanulságos előadást. A műsort szórakoztató számok egészítik ki.

TÜZHARCOS BAJTÁRSÁK! Pünkösdi másodnapján bajtársi avatás lesz Nagyszalonán. Akik ezen a szép ünnepségen részt akarnak venni, jelentkezzenek a Tüzharcos Szövetségnél csütörtök estig. — Ugyancsak a fenti időben lesz a debreceni táborozás, melyre meghívtak bennünket. Jelentkezés fentiek szerint, esetleg családtagokkal együtt is részt vehetnek. *Elnökség.*

Leleplezték a Gyakorló Gyorsírók Társasága alapítójának arcképét. Budapestről jelentik: (MTI) A gyakorló gyorsírók társasága május 25-én ünnepélyes ülés keretében leleplezte nagynevű alapítójának, Fabró Henriknek arcképét, E. I. István festőművész kiváló alkotását.

BUDAPESTI KIRÁNDULÓK NAGYVÁRADON. Nagyvárad, Saját tud. A kedvező időjárás beálltával nap-nap után csapatostól érkeznek Nagyváradra anyasországi kirándulók és iskolák növendékei, akik tanulmányutakat tesznek Erdélyben. Kedden délután egy órakeresztények előtt elmondandó rádióbeszédében Urbi et Orbi áldást fog osztani. A mintegy 50 tagból álló leányescapat tanáraik vezetésével azonnal a város megtekintésére indult. Délután folytatták útjukat Kolozsvárra. A növendékeket egyébként a székesfőváros küldötte háromnapos erdélyi körútra.

SZÁSZ LAJOS A STROHMANN-KÉRDÉS MEGOLDÁSÁT SÜRGETI. Kecskemétről jelentik a MTI: A MEP Kecskeméti szervezete vacsorát rendezett, amelyen résztvett Szász Lajos titkostechnikus, államtitkár a város országgyűlési képviselője. Szólt a megoldandó problémákról. A legnagyobb bajnak a strohmann-rendszer tekinteti. Nemcsak a zsidókérdést kell megoldani, hanem a strohmann-kérdést is.

Bevezették Hollandiában a kötelező munkaszolgálatot. Amszterdamból jelentik: (NTI) Egy hétfőn kiadott rendelet értelmében Hollandiában bevezetik a kötelező munkaszolgálatot. — Munkaszolgálatra köteles minden 18-25 éves férfi és nő. A szolgálat időtartama félszázötven óra.

HORVÁT KÖZIGAZGATÁS ALÁ KERÜLT MOSTAR IS. Zágrábról jelentik a NTI: Ragusa után most Hercegovina egykori fővárosa Mostar is horvát közigazgatás alá került.

**A NEMZETI SZÍNHÁZ EGYÜTT-
TESÉT TOMBOLO LELKESEDES-
SEL FOGADTÁK BERLINBEN.** Berlinből jelentik (MTI): Nagy magyar siker jegyében folyt le a berlini Schiller színházban a budapesti Nemzeti Színház bemutató előadása. Az *Ős Faustot* és a *Csongor és Tündét* adták elő. A közönség nagy érdeklődéssel kísérte a magyar nyelvű vendégtárat.

**KATASZTRÓFÁLIS FÖLDRENGÉS PUSZTÍTOTT NYUGATANATÓLIÁ-
BAN.** Isztanbulból jelentik: (NTI) Nyugat-anatólia két területében az utóbbi napokban több erős földrengést észleltek. A kerületek lakóházainak egytizede megsemmisült és egynegyede használhatatlanná vált. A földrengések még mindig tartanak. A lakosság a szabadban táborozik.

**ÜDÜLŐTELEP A FÜRDŐBEN A FŐVÁROSI TISZTVISELŐK RÉ-
SZÉRE.** Nagyvárad, Saját tud. Szendy Károly Budapest székesfőváros polgármestere Nagyváradon tett látogatása alkalmával dr. Soós István polgármester kíséretében megtekintette a Félix- és a Püspök-fürdőt is. A polgármester fellelte azt az ötletet, hogy a fővárosi tisztviselők részére a fürdőben üdülőtelepet kellene felállítani. Szendy Károly polgármester kedvezően fogadta a javaslatot és remény van rá, hogy az még is valósul.

BUDAPESTTŐL 450 KILOMÉTERRE RENGETT A FÖLD. Budapestről jelentik: (MTI) Az Országos Földrengés-tani Intézet műszerei május 26-án 21 óra 13 perckor közeli földrengést jeleztek. A rengések központja 450 kilométerre volt Budapesttől. A rengés hét percig tartott. A legnagyobb kitérés 4 mm volt.

KÖZSÉGI KÖZIGAZGATÁSI TANFOLYAM NYILIK MAROSVÁSÁRHELYEN. Marosvásárhely, a MTI. jelentik: Marosvásárhely székhellyel községi közigazgatási tanfolyamot terveznek, amely szeptemberben kezdené meg működését. Elsősorban azokat veszik fel, akik a visszacsatolt keleti és erdélyi területeken élnek.

Zakar András

**Tihamér püspök élete
ahogyan kortársai látták**

Ara fűzve 4, kötve 5 Pengő.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda
kiadása.

Kapható könyvosztályunknál.

**RÖVID HIREK A SZÉKELY-
FÖLDRŐL.** Marosvásárhelyről jelentik a MTI: A Székelyhadosztály Egyesület marosvásárhelyi főcsoportja megalakult. — A városi szociális szervezet most ismét 160 gyermeket látott el cipővel és ruhával. — A marosvásárhelyi Hősök Ünnepeén résztvettek a környékbeli románok is négy lelkes vezetővel.

Megkezdődött Zomborban az iskolai oktatás. Zomborból jelentik: (MTI) A város valamennyi elemi és középiskolájában hétfőn megindult a tanítás. A város társadalmi egyesületei gyűjtést indítottak, hogy a hősök emlékművét felállíthassák és Országzászlót szerezthessenek.

**ÁLLÁS NÉLKÜLI MAGÁN-
KALMAZOTTAK** az Ertelmiségi Munkanélküliség Kormánybiztosához Budapestre beküldendő állástkérő személyi lapok díjmentesen kaphatók a Nemzeti Munkaközpont Magánalkalmazottak csoportjánál a Szent János-utcai otthon hivatalos helyiségében, csütörtök és péntek este 7 és 8 óra között. A kitöltött személyi lapokat együttesen a szervezet küldi fel Budapestre még e hó végével.

**A MISKOLCI ZSIDÓ BORJUKE-
RESKEDŐK A MISKOLCI AKARJAK PÜN-
KÖSDJÉT AKARJAK ELRONTANI.** Miskolcra jelentik: Miskolcon a zsidó borjúkereskedők értekezletet tartottak és azon tanácskoztak, hogy a birtokukban levő borjúkat ne Miskolcra szállítsák, hanem vigyék más városokba, ugyanakkor pedig a falvakban vásárolják fel a borjúkat, hogy a „miskolciaknak a pünkösdi ünnepekre ne legyen húsuk.” A keresztény kereskedők a különös értekezlet után megjelentek az értekezlet előtt és egybehangzó vallomásaikat jegyzőkönyvbe mondták. Ugyanakkor a keresztény mészárosok mozgalmat indítottak, hogy a hatóságok az újabb keresztényellenes ténykedés ügyében azonnal lépjenek közbe és akadályozzák meg, hogy a zsidó kupecsek a borsodi falvakban borjút vásárolhassanak.

HIRDETMEY. Közöljük a t. utazóközönséggel, hogy az „IBUSZ” Menetjegyiroda pünkösdi két ünnepén zárva tart. Kérjük a t. utazóközönséget, hogy a június havi bérleteket ennek a hétnek végén megváltani szíveskedjék. Az „IBUSZ” Menetjegyiroda 31-én, szombaton délután fél 4-től este 7-ig áll bérletkiadás céljából a t. utazóközönség rendelkezésére. Nagyvárad, 1941. május 26. Nagyvárad Városi Vasút Üzletigazgatósága.

**UJABB FÖLDCSUZAMLÁS BÜ-
ZEU MEGYÉBEN.** Bukarestből jelentik a MTI: Buzeu megyében újabb földcsuszamlás volt. A földcsuszamlás a vasút vonalán egy 12 méteres hidat megrongált. A forgalom szünetel. Megindultak a munkálatok a hid helyreállítására érdekében. A forgalmat egyelőre átszállással bonyolítják le.

A NEMZETI MUNKAKÖZPONT kebelében működő építőipari munkások szervezete folyó hó 30-án, péntek este 7 órai kezdettel értekezletet tart, melyre kérjük a bajtársak pontos megjelenését.

A nyitl utcán gyilkolta meg feleségét egy budapesti szerelő. Budapestről jelentik: (MOT) Hétfőn délután két órakor a Postatakarékpénztár, Központi Zálogüzlete előtt Götz János 31 éves szerelő megölte feleségét, aki azonnal meghalt. A szerelőt a járőrök fogták el.

A zombori munkásság belépett a Nemzeti Munkaközösségbe. A zombori munkásság népes gyűlésen elhatározta, hogy szervezetét keresztény nemzeti alapra helyezi. Az ülésen résztvett a munkásság valamennyi csoportja. A zombori munkásság eddigi szervezetei most kivétel nélkül belépnek a nemzeti munkaközösségbe.

**MARINESCU — NEMZETGAZ-
DASÁGI MINISZTER.** Bukarestből jelentik a MTI: Az Orient Rádió közölte, hogy Marinescut nemzetgazdasági miniszterre nevezték ki.

Halálra ítélték arásokerti rablógyilkost

Budapestről jelentik: Az *Uj Nemzedék* írja: Rákoskerten a múlt év júniusában Komlós Gyulát ismeretlen tettes agyonlőtte, feleségét és 14 éves fiát pedig életveszélyesen megsebesítette. Most *Föhenreich* Gyula személyesen elfogták a gyilkost, akit nemcsak rablógyilkosság és gyilkossági kísérlet miatt vontak felelősségre, hanem 13 rendbeli betörésért is. A beismert vádlott után a Pestvidéki Törvényszék bűnösnek mondotta ki és ezért halálraítélte. A vádlott és védője felelősséget. A bíróság kegyelmi tanácsot alakult át.

Könyv és Kultúra

A gyermek gondozása és ápolásáról sem tud elég a fiatal anya! Már a negyedik bővített kiadásban jelent meg most dr. Preisich Kornél egyet. tanár gyermekorvos, a gyermek gondozása, táplálása és ápolása születéstől 6 éves koráig című kitűnő műve, mely a nagyszerű és teljesen elfogyott előző kiadások pótlásul kíván továbbra is a fiatal anyák segítségére lenni a gyermek helyes táplálása, gondozása ápolása körüli ezer és ezer kérdésben. A szoptatás technikája és nehézségei — Mennyit szoptjon a kis baba — A szoptató dajka — Az elválasztás — Mit egyen az elválasztott gyermek — A csecsemő mesterséges táplálása — A kis baba fűrésztése és tisztán tartása — A kis baba levegőztetése — Az újszülött testi és szellemi fejlődése — A fejlődési rendellenességek és más kóros elváltozások — A nagyobb csecsemő és egyéven felüli gyermek táplálkozása — 2-6 éves gyermek étlapja — A leggyakoribb gyermekebetegségei — Óvoda — stb., stb. mind csupa oly fontos és naponta ismétlődő kérdés, melyek tekintetében az anya állandó felvilágosításra szorul és amelyekre Preisich tanár kitűnő műve megbízható, kimerítő és pontos tanácsadó-utmutató. Novák Rudolf és Társa Tudományos Könyvkiadóvállalat (Budapest VIII. Baross u. 21.) ismét szép és értékes munkával gyarapította az egészségvédelem és egészségápolás szolgálatában álló kiadványainak számát. A mű ára 2,60 pengő.

Vitéz Somogyvári Gyula művei:

Virágzik a mandula köve 6— P
Ne sárgulj, fűzfa! „ 8'50 P
Es Mihály harcolt „ 8— P
Égis élünk „ 7— P
„ fűzve „ 5— P

Kaphatók könyvosztályunkban.

SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei:

— **Hajnalodik — jubileumi előadása.** Kedden este 8 órakor tartja a színház az első jubileumi előadását a Hajnalodik című irredenta színműnek, mely eddig frenetikus siker mellett állandó zsufolt házak előtt került színre. Hely-árak erre az előadásra 30 fillértől 120 fillérig.

— **Aranykalász — filléres helyárak.** Kőrössi Zoltánnak, a kiváló librettistának az Aranykalász című új-donságát, amelyhez a zenét Illiczky László szerezte, szerda estére tűzte a színház műsorra. filléres helyáru előadásban. Az Aranykalász teljesen a bemutató szereposztásában kerül színre 30 fillértől 120 fillérig helyárakkal.

— **Bukaresti kaland — eredeti bemutató csütörtök este.** Kovács László az ujonnan feltűnt színpadi szerző zenés vígjátékát a Bukaresti kalandot mutatja be a színház teljes együttese csütörtökön este és a következő napokon. Az újdonság egyik szenzációja, hogy egy része Nagyváradon játszódik és a szereplők közismert volt vezető emberek. Az előadások attrakciója a darab II. felvonásbeli bájelenete, amelyben fellép My Margot a világhírű táncosnő a Kolibri bár művésznője. A Bukaresti kaland csütörtök, péntek, szombat este, vasárnap délután és este, valamint hétfő este lesz a színház műsorán mindenkor rendes helyárakkal.

Régen készültek a Szigligeti színházban ilyen sikert ígérő, érdekes bemutatás előadásra, mint most. A színjáték a közelmúlt erdélyi magyar életének vakmerő és kalandos vállalkozását és e kaland keretében líraian szép és könnyesen megindító történetét viszi színre. Cselekménye, melynek egyrésze Nagyváradon játszódik le, filmszerűen izgalmas és fordulatos a színjáték minden egyes szereplője régi, személyes ismerőse a város közönségének. A színjáték élénken és derűfakasztó beállításban, tükrözi vissza a volt erdélyi román közélet visz-szasságait és humort keltő beállításban vonultatja fel a jellegzetes figurákat. A színjáték második felvonásbeli bájelenete különös meglepetésekkel szolgál. Ebben a felvonásban lép fel My Margot is. A cigányzenét csócsi Horváth Jancsi és bandája szolgáltatja. A Bukaresti kaland csütörtök, péntek, szombat este, valamint vasárnap dé-lután és este, hétfőn este lesz a színház műsorán rendes helyárakkal.

Heti műsor:

Kedden este 8 órakor: **Hajnalodik**, 25-ik jubiláris előadása. Filléres hely-árakkal.

A BUDAPESTI NEMZETI SZINHÁZ TAGJAI TISZTELETÉRE FOGADÁST RENDEZETT BERLIN FŐPOLGÁRMESTERE

Berlinből jelentik: (NTI) A berlini Schiller színházban vendégszerelő Magyar Nemzeti Színház együttesének tiszteletére a birodalmi főváros főpol-gármestere ünnepélyes fogadást ren-dezött a városházán.

Nagyvárad

thj, város új utcaelnevezéseivel
megjelent térkép ára:
fekete nyomással **1.60 P**
színes nyomással **2.—**

SPORT

Hogy áll fel Erdély válogatottja a Ferencváros ellen?

Nagy napja lesz az erdélyi labda-rugásnak pünkösdi első napján, ami-kor is Erdély válogatott „11”-e méri össze erejét a Ferencváros bajnok-csapatával. A Fradi most akar revan-sot venni az elmúlt év őszi Kolozs-váron elszenvedett nagyarányú vere-ségéért.

Az erdélyi labdarugás alaposan fel-készült a találkozóra. Áldozócsütörtökön tartották meg a válogatót, ami-kor is a NAC az erdélyrészi váloga-tottal ütközött meg. Sajnos a váloga-tott nélkülözötte a nagybányai játéko-sokat. Mérkőzés után azonban össze-ült a NAC, NSE, KAC és Bástya kép-viselője Gálffy András MLSz főtít-kár elnöklétével és megejtette a vá-logatást. Az összeállítást azonban bi-zonyos érdekből egyelőre nem hoz-ták nyilvánosságra.

A tárgyalások során az a vélemény merült fel s ezt valamennyi kiküldött osztotta, hogy Erdély képviselőjeként a NAC csapatát kellene elküldeni egy-két ponton megerősítve. Jeny edző Császár kapust és Szöke balszél-sőt ajánlotta, míg Kolozsvár képviselője Vass hátvédet és Szaniszló fede-zetet. Ezenkívül szöbakerült még Holzmann, az NSE hétvédje, Sinko,

a Marosvásárhelyi SE jobbösszekötő-je, Lukács az NSE jobbszélsője és Domján hátvéd, aki jelenleg Nagy-károlyban teljesít katonai szolgálá-tot, de állandó edzésben van.

Az értekezleten megállapodtak ab-ban hogy a balhátvéd és a balszélő kérdésében a vasárnap mérközések után döntenek. A csapat tehát így nézne ki:

Császár, — Molnár, ?, — Szaniszló II, Juhász, Demény, — Kovács II, Kovács I, Sárvári, Bodola. ?

A kérdőjeles helyre valószínűleg Domján és Szöke kerül. Szó lehet arról is, hogy Demény és Szaniszló II helyet cserél. A vidékiek azt ajánlot-ták, hogy ne bontsák meg a zöld-fehérek nagy formában lévő támadó-sorát s ebben az esetben a balszélre Haláti kerül.

Mindenestre komoly játékerőt képvisel az erdélyi csapat és a siker reményében veheti fel a küzdelmet a Fradi otthonában is.

Ugyanazon az értekezleten egy két pont kivételével megállapodtak az ugyancsak Budapesten vendégszereplő ifjúsági válogatott összeállítására vonatkozólag is, de azt sem hozták nyilvánosságra.

Nagyszabású atlétikai toborzó verseny lesz pünkösdkor

Pünkösdkor rendezik meg az év legnagyobb diaktoborzó atlétikai ve-senyét. A viadal színhelye a csendör-iskolai pálya és azon a Szent László-gimnázium, a Kereskedelmi iskola és a Gépipariskola diákjai vesznek részt. A verseny iránt nagyfokú érdeklő-dés nyilvánul meg és a résztvenni szándékozók már az elmúlt héten erős edzésbe fogtak. A pünkösdi to-borzónak visszavágó jellege is van, mert most akarják kiköszörülni a csorbát azok, akik a május 18-iki Esta-Sun-versenyen gyengébben sze-repeltek. Ez a toborzóverseny van hivatva megmutatni azt is, hogy mennyire tömegsport lehet az atléti-ka. A versenyen indulni fognak a három középiskola mindazon diák-jai, akik csak a legkisebb tehetséget is éreznek magukban az atlétika iránt, hogy összetett erővel diadalra vigyék a saját iskolájukat. Legalább 100—120 indulóra számítanak. Hiszen csak a 20x100 méteres váltófutásban 20—20 indulót számítva minden is-kolából, ez már összesen 60 indulót jelent s ezenkívül pedig 10 egyéni szám van műsorra tűzve.

A verseny kiemelkedő száma a 20x100 méteres váltófutás. Az NSE, Esta-Sun és MÁV vezetősége egy művészi plakettet tűzött ki annak a középiskolának, amelyik megnyeri a 20x100 m-es váltót. A plakett elké-sztését Máthé József szobrászművésze-re bízták. Ezenkívül a 10 egyéni szám első három helyezettje a MASz érmét kapja.

A váltófutáson kívül még a követ-kező versenyszámokat tartják meg: 100 méteres síkfutás, 400 méteres síkfutás, 1500 méteres síkfutás, ma-gasugrás, távolugrás, sut-ugrás, súly-

lökés, diszkoszvetés, gerelyhajítás, kalapácsvetés.

Utolsó é: egyben legérdekesebb a 20x100 méteres váltófutás, amelyben középiskolánként 5—5 csapat indul, csoportonként 4 futóval, tehát összesen 5x4, azaz 20 emberrel egy-egy iskola.

Edzések minden nap vannak az erzsébetligeti sportpályán.

Megválasztották az erdélyrészi birkozó kerület vezetőségét

Vasárnap alakították meg Nagy-váradon a Magyar Birkozó Szövetség hatodik kerületét és megválasztották a vezetőséget. Elnök: Daróczi Kiss Lajos. Alelnökök dr. Deutschek Geza (Kolozsvár) és dr. Borbély Miklós. Előadó: Mansberger Gusztáv. Jegyző: Deák Gyula. Pénztáros: Dobé Gusztáv. Ezenkívül intőző, fegyelmi és gazdasági bizottságot választottak.

Rövid sporthírek

Drezda: A DSC esti sportversenyén az 1000 méteres síkfutásban Harbig 2 p. 21.5 mp-es idővel új világsúcsot állított fel. A régi csúca: Ladoumagne 2:23.6.

Kolozsvár: A hadtestek kardvívó-versenyén az egyéni győzelmet a ko-lozsvári sínekben induló Kőszeghy Attila százados szerezte meg. A tör-versenyben Száraz Alfréd százados győzött.

Budapestről jelentik: Magyarország 1941. évi egyéni párbajtőr vívóbajnoka Bedő Zsolt HTVK hat győzelemmel két vereséggel.

VISSZAÁLLITOTTÁK MAGYARORSZAG ES ERDELY UNIO-JAT MEGÖRÖKÍTŐ EMLÉKTABLÁT KOLOZSVÁRON

Kolozsvárról jelentik: (MTI) Vasár-nap az Erdélyi Párt Magyar Napot rendezett. Elhatározták hogy ezt min-den évben megtartják. Ugyancsak va-sárnap helyezték vissza Magyarország és Erdélyi unióját megörökítő emlék-táblát. A Magyar Napon megjelent Schweizer István altábornagy, hadse-reg parancsnok, Stirling László hadse-regparancsnok, Inczédy-Joksmán Ödön főispán, Keledy Tibor polgármester és még sokan mások. Megjelent a német és az olasz konzul is és mintegy 30.000 főnyi közönség. Nyirő József mon-dott beszédet. Utána Deési Jenő, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja szavalt el egy Petőfi költeményt. Azután a megjelent alakulatok elvonultak Schweizer István és Stirling László altábornagyok előtt.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Utcai butorozott szoba azonnal kiadó Sal Ferenc u. 29. 545

Különféle

Vendéglőház 40 éve fennálló jogfoly-tonos berendezéssel, lakással a Bunyitay ligetben azonnalra kiadó. Érdek-lődni: Szaniszló u. 50. 551

Kultúra Középiskolai Magántanfo-lyam gyors, lelkiismeretes, eredmé-nyes. Budapest, Mester u. 4. IV—3. (Válaszbellyeg). 398

Adás-vétel

Használt férfiruhát prima anyagból cicsón csak Molnárnál vehet. Bemer-tér 1. udvarban. Ruhákért magas árat fizetek. 555

Aranyat, briliánt, ezüstöt magas áron veszek, órat, ékszer, javítok. — Gyenge István ékszerész, Rákóczi u. 19

Azonnali megvételre keresek 500 ki-logrammos tizedes mérleget. Cim a Kiadóban. 553

Paprika árusító bódé eladó. Brátáne, Nagypiac. 552

Sötét háló eladó. Gilányi ut 93. — Paprika malom. 549

Saját termésű boraim kimérése ki-csinyben és nagyban. Szőlőhegy ligeti sorompónál, Nagysötétág 24. Bordásné 547

UJSAG makulatura kapható a Ma-gyar Lapok kiadóhivatalában.

Állást nyec

Iparvállalat keres irodai munkában jártas gyors- és gépirónót. Ajánlatok, fizetési igény megjelölésével „Önálló levelező előnyben” jellegre a kiadóhi-vatalba. 548

Állást keces

Pénzbeszedőnek, csaposnak, londi-nernek vagy bármilyen állást vállal-nék. Takács János, Teleki u. 50. 550

Kiadótulajdonos:

szent László-nyomda RT

Fő- és felelőszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.